

Studeneč v Matarieh-u.

Pismo generalnega kapitela oblatov Brezmadežnega spočetja na glavno voditeljico družbe sv. Petra Klaverja.

Rim, 28. vinotoka 1908.

Gospa grofica!

Generalni kapitel kongregacije naših misijonarjev, oblatov brezmadežnega spočetja, ki se je sešel v Rimu, mi je poveril na jedni svojih skupnih sej jako prijetno nalogo. Oni udje našega kapitela, ki označujejo evangelij južnoafrikanskim narodom v Natalu, Transvaalu, ob reki Orange, v Cimbebaziji in v Bazuto deželi, so bili srečni, da so lahko zadostili čutu hvaležnosti ter naznanili svojim zbranim sobratom, kako zvesto in velikodušno jim stojite na strani Vi, gospa grofica, Vaše družbenice, pospešiteljice in naročnice v razširjanju svete vere med gori omenjenimi narodi in jim naklanjate z apostolsko darežljivostjo miloščine in molitve.

Zato je sklenil naš kapitel jednoglasno, da Vam naj jeden izmed nas v imenu cele kongregacije izreče prisrčno zahvalo in Vas zagotovi, da molimo za Vas, da bi Vas Bog še dolgo ohranil Vašemu delovanju, za katero se čisto žrtvujete.

Bodite uverjeni, gospa grofica, da Vam bomo razodeli svojo hvaležnost na dejanski način s tem, da bomo podpirali Vašo ljubo družbo iz vseh moči in jo bomo povsod, kjer ima naša kongregacija vpliv, razglasili, da se jo bo cenilo in razširjalo.

Ker imam naročilo svojih sobratov, da Vam naznam njihovo mišljenje, sem srečen, da lahko porabim to priložnost in Vam izrazim osebno zahvalo za vse dobro, kar ste storili mojim ljubim črncem. Naj Vam povrne božje Srce Jezusovo in brezmadežna Mati stoterno, ker noben požirek vode, ki ga ponudite žejnemu v božjem imenu, ne bo ostal brez plačila.

Ostajam, cenjena gospa grofica, Vaš najhvaležnejši in v Gospodu udani služabnik

J. Cenez, O. M. J.,
apostolski prefekt v Bazuto-deželi.

Različno iz zgodovine Južne Afrike.

Od prečast. gospoda Franca Mayr, misijonar v Pietermaritzburgu.
Nadaljevanje.

II.

18. stoletje. — Popis Bušmanov in Hotentotov.

Zgodovina kapske naselbine je bila sledeča: Portugalski mornarji so odkrili Nos dobrega upanja v letu 1486. Holandci so si osvojili deželo 1652 in so ustanovili naselbino, da bi preskrbeli ladije na potu v Indijo in nazaj s svežim mesom, sočivjem in z drugim živim. 1795 so se polastili Angleži kapske naselbine, da bi odvrnili Francoze, ki so se bojevali s Holandci, od Južne Afrike. Pri sklepanju miru v Amiensu 1802 so vrnili Nos Holandcem; 1806 si je pa deželo zopet osvojila Angležka brez pomisleka. Osvojitve so potrdili 1815 na sestanku na Dunaju. Kot nadomestilo za kapsko naselbino je prejela Holandska od Angležke šest milijonov funtov šterlingov in otok Javo.

Sredi 18. stoletja je bil rezultat pri ljudskem štetju v naselbini sledeči: Skupno število vseh naseljencev obojega spola in vsake starosti 5510 oseb in število sužnjev 6279. Leta 1791 je znašalo število moških 3613 z 2460 ženami in 6955 otroci; 39 evropskih delavcev, 456 uslužbencev holandske vzhodne indijske družbe z 291 ženami in 760 otroci; dalje 1102 moških in 3687 ženskih sužnjev in 2683 sužnjevih otrok, deloma v posesti družbe, deloma v posesti prostih naseljencev. Razun naselbin v Drakensteinu in Stellenboschu so ustanovili potovanja željni naselniki nove vasi v Roodezandu leta 1743 in v Zwartlandu 1745. Ti naselniki so se pečali s poljedelstvom in z živinorejo. Takrat kakor dandanes ni manjkalo slabih letin in uim. Od 1700—1785 je bilo najmanj 22 suhih letin. Mnogo let je uničila rja in mrčes žetev. Bolezen med govejo živino in ovcami je napravila zlasti v letih 1714—1724 mnogo škode. V letu 1719 se je prikazala tudi konjska bolezen, kateri so podlegle v Južni Afriki v letnih mesecih same najboljše živali. Nobeno sredstvo ni znano do zdaj zoper to bolezen. Kot varnostne naredbe veljajo: konji se krmijo v hlevu in se ne smejo zjutraj pustiti na prosto, dokler ni zginil vsak sled rose; zvečer se preženejo v hlevu z dimom vse žuželke, posebno muskiti (bodeče mušice). Mnogi namažejo zvečer konje z zmesjo vode in petroleja, da bi z močnim duhom odganjali muskite od živalij. Pereči ogenj, smrkavost, plučna kuga, bolezen na gobcu in sanjavec na parkljih in mnoge druge bolezni so se prikazale in se množile tekom časa z uvozom bolnih živali iz drugih delov sveta, tako da se zdaj nahaja v Južni Afriki največ živinskih bolezni. Zato so tako razkričali Južno Afriko zaradi mnogo različnih, hudih bolezni domačih živali. Izmed mrčesnih nadlog se posebno omenjajo kobilice, ki so se prikazale že za časa prvih holandskih naseljencev.

Prvim naseljencem kapske naselbine torej nikakor ni manjkalo trpljenja. Na jedni strani so bile bolezni, kuge in nadloge, ki so motile poljedelstvo in živinorejo, na drugi strani so bili mnogi davki, katere so plačevali društvu in ki jih je nalagala vlada, pa je naselnike malo branila in jim pomagala. Jediná dobrota je bila mnogoštevilna divjačina, brezplačna dežela; mnogo dobička je nesla tudi trgovina s Hotentoti in ceno delo mnogih sužnjev. Stroški so bili majhni; lepe hiše in oblačila so bila nepotrebna in ne na mestu. Pogosto je vlada prepovedala trgovino naseljencev z domačini pod težkimi kaznimi.

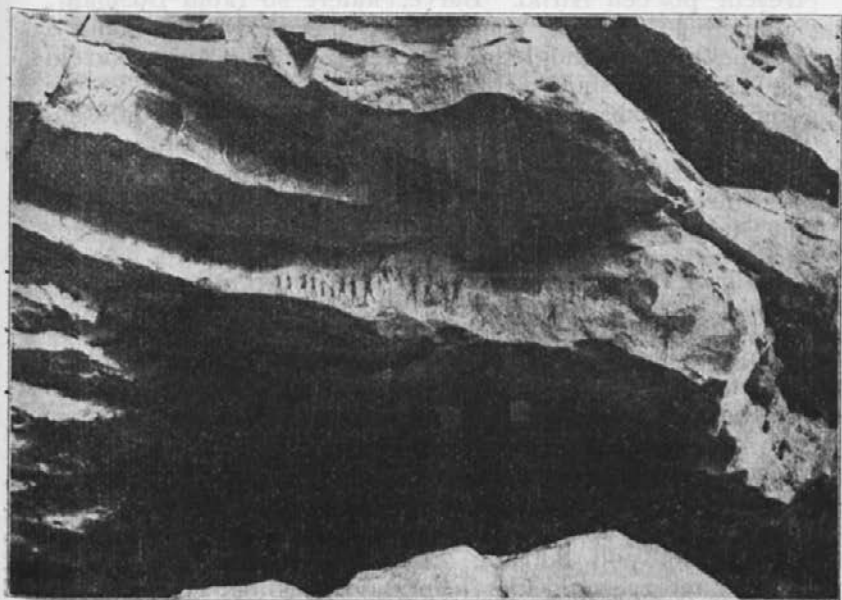
Kakor kaže zgoraj omenjeno ljudsko štetje, je presegalo število sužnjev ono evropskih prebivalcev. Četrtnina, če ne tretjina vkrcanih sužnjev je umrla navadno na morskem potovanju od Madagaskarja ali vzhodnega afriškega obrežja v kapsko naselbino. Včasih se najde v starih listinah kaka opomba o izgubi, katero je društvo trpelo vsled prevelikega umiranja sužnjev, toda nikdar se ne čita o kakem pomilovanju sužnjev.

Dne 8. malega travna 1752 se je obhajal 100letni jubilej osvojitve kapske naselbine. V cerkvah (kalvinskih) v Kapstadtu, Stellenboschu, Drakensteinu, Roodezandu in Zwaarlandu je bila zahvalna služba božja. Seveda ne v katoliških cerkvah, katerih še takrat ni bilo v Južni Afriki. — Leta 1780 je otvorilo malo število luteranov svojo lastno cerkev v Kapstadtu in 1792 so ustanovili Presbiterijanci cerkev in šolo za Hotentote v Genadentalu.

Med tem so se množile pritožbe naseljencev radi gospodarstva vlade tako zelo, da so mnogi naseljenci javno odpovedali pokorščino društvu, se od njega ločili ter ustanovili neodvisne naselbine v Graaff Reinetu in Schwellendamu. Leta 1795 je prišlo vzhodnoindijsko društvo popolnoma na boben in konec je bilo njegovega gospodarstva. Angleška je ostala v posesti kapske naselbine s štiriletnim presledkom do danes. Holandski živelj v Južni Afriki pa je ostal vedno zelo močen in je še posebno dandanašnji. Najvišja mesta imajo Holandci v posesti, tudi v državnem zboru so Holandci zastopani mnogoštevilno. Holandci so bili od naprednih Angležev prisiljeni, iti s tokom časa; kažejo se vredne zaupanja in izpolnjujejo svoja mesta v uradih in državnih zborih sijajno. Holandski živelj je torej trden in zdrav in je deželam tudi koristen.

Ko so leta 1497 Evropejci prvič stopili na južnoafriška tla, so našli tam na zahodnem obrežju Hotentote in na jugu Bušmane. Kar so zgodovinarji pisali o starosti plemena Bušmanov, so sama domnevanja. Najbrže so bili Bušmani prvotni prebivalci Južne Afrike in so prišli tja iz severne smeri (mogoče Ugande) in so prihajali iz Srednje Afrike v času, ko še ni bilo tam sedanjih, močnejših rodov. Čeravno je pleme Bušmanov skoraj izumrlo razun nekaterih stotin, ki so še ostale v Južni Afriki, so še vendar ti mali lovci v živem spominu zdaj živečim starim naselnikom in domačinom. Zulu so imenovali Bušmane abatva (bušman umutva). Pred 50 in več leti je Bušman Zulu-ja, ki ga je srečal, navadno vprašal: »Ungibonabone ngipi?« (»Kje si me opazil?«). Zulu je mo-

ral Bušmanu na ljubo odgovoriti: »Ngikubonabone ulapayja.« (»Videl sem te v veliki daljavi.«) Ta odgovor je Bušmanu ugajal. Poprečna velikost Bušmanov je znašala 4 čevlje, žensk pa 3 $\frac{1}{2}$ čevlja. Polti so bili umazano temno-rumene, kože zgubančene, imeli so močno razvite velike kolke, roke in noge pa slabotne in majhne; volnaste lase v majhnih razkrojenih šopkih s plešastimi mesti vmes na koži; oči majhne, globoke in blizu skupaj; ravno tako nosni koren globoko ležeč; toda podočnice visoke in ven štrleče; naravo žilavo in vztrajno, vid oster in

Votline Bušmanov s svojimi narisbami.

neverjetno hitrost. Govor je obstojal skoraj iz samih mlasknih in goltnih glasnikov in se je slišal približno tako kakor kokodakanje koklje. Hranili so se z mesom, katerega so čez mero veliko pojedli. Če je primanjkovalo mesa, so dobro došla mravljična jajca, kobilice, divje korenine in zelišča. Po pojedini so pustili vse ležati ali so pa vrgli proč z opombo, da povzroči jed (hrana) končno še njihov konec (smrt).

Njihovo opravilo je bil lov in tatvina. Včasih so nasadile njihove žene nekaj buč in koruze, toda v tako raztresenih oddelkih, da ni zaslužilo imena poljedelstvo. Na lovu s svojimi majhnimi loki in zastrupljenimi puši-

camí so se radi preoblekli v kože živalij in perje ptic, zlasti nojev, da so se lažje neopaženi približali živalim. Loki in pušice so bili majhni in neznatni, toda najmanjša rana je bila smrtna radi strupa kač, pajkov, in strupenih zelišč, v katere so namakali osti pušic, ki so bile izdelane iz kosti, železa ali kamena.

Železne osti pušic, kakor drugo navadno delavsko orodje iz kamena za vrtnanje in nabíjanje se nahaja na mnogih raztresenih mestih Južne Afrike, ravno tako slikarije Bušmanov v votlinah kot dokaz, da so bili nekdanj raztreseni po celi Afriki. Barve, katere so rabili Bušmani, so bile bele, rumene, temno-rujave in črne. Risbam manjká perspektiva (daljnogledno razmerje) in senčanje, kažejo pa živo domišljíjo. Glavni predmet risb je bil lov in vojna, tudi slik iz življenja ne manjka. Kjer so bile slikarije zavarovane proti dežju, so se barve ohranile še sveže, kar bi gotovo ne bilo mogoče, če bi ti divji umetniki ne bili razumeli pripravljati trpežnih barv. Dokler so živeli ti ljudje nemoteno življenje, so poglavarji čez male rodove izvrstno poznali strup in barve.

Kakor hitro jih je pregnal močnejši rod Hotentotov iz njihovega lovskega okraja, so razpadli Bušmani v še manjše oddelke. In ker tatinski Bušmani niso mogli opustiti tatvine živalij, so sklenili Hotentoti, Zulusi, Bazutosi in Evropejci, jih popolnoma uničiti in posledek tega je bil, da se še najde jako malo Bušmanov in čisto skritih v votlinah in brezljudnih pustinjah. Pri tatvini živalij so se poskrili zviti tatovi v visoki travi, katero so si nad glavo zvezali. Stanovali so ti ljudje v skalnih votlinah, v grmovju, pod bolvani, ki so bili z vejami in kožami pokriti ter zvezani, kjer je prebivala skupaj cela rodbina kot mlade mačke. — O verskih pojmih Bušmanov je malo znano. Verovali so na čarodejstvo in so bili praznoverni, molili so k mesecu in k zvezdam in so plesali po cele noči, posebno ob času polne lune. — Zulu imenujejo neko plevel, ki so jo jedli Bušmani, »imburja batwia«, »Dračje Bušmanov« in imajo pregovor: »Musa ukupula izinselwa njengabatwa« (»Ne vrzi proč vodenih melon, kakor so delali Bušmani«), t. j.: »Ne zaničuj svojih dobrotnikov!« Obleka in kinč tudi ni stal Bušmane mnogo truda.

Ne da bi dalje popisoval natančneje šege in navade Bušmanov, menim da zadostuje, kar sem povedal, da si lahko vsak napravi pojem o tem izumirajočem narodu.

(Nadaljevanje sledi.)

Misijonski dopisi.

Odkup sužnjev v deželi Buganda.

Prečastitemu o. Aroudel iz kongregacije belih oo. se imamo zahvaliti za naslednje poročilo, ki bo zanimalo naše čitatelje in jim nekoliko pojasnilo način, kako se sužnji odkupujejo v Bugandi.

Ceravno še nismo napredovali v deželi Bagunda toliko, da bi bila izginila vsa revščina in vse težave, da bi se majhni in veliki veselili neskaljene sreče, vendar so se razmere spremenile in dejstvo se ne da utajiti, da pravih sejmov za sužnje ni več, vsaj javnih ne.

Mnogoštevilne žrtve zadnje vojske, ki so jih ugrabili o mladih letih v svoji domovini, so večinoma dorastle, ne da bi slutite, odkod so prišle ali kateri rodbini pripadajo. So pa tudi izjeme, in tako se prigodi od časa do časa, da ima ta ali oni srečo in zopet najde svoje sorodnike in ga tudi oni spoznajo za svojega; toda večina teh nesrečnežev ostane pod oblastjo svojega ugrabnika ali pa onega, ki jih je odkupil, ker vkljub svojemu velikemu hrepenjenju po prostosti, če so jo dosegli, niti ne vedo, kam naj namerijo svoje korake. — Naša delavna vera je rešila že na tisoče, in čeravno se vnema misijonarjev nikakor ni ohladila, so slučajji odkupa dandanes bolj posamezni in vedno redkeji.

Kar se tiče majhnih dečkov, je stvar priprosta. Od narave že drzni in samostojni, se iznebijo z majhnim trudom njim neprijetnega varuštva ali vezij. Če jim življenje postaja grenko, ter spravijo, čeravno včasih še le 8—10 let stari, vse svoje stvari skupaj, bežijo brez vseh okolščin proč in gredo iskat drugega, kakor upajo, boljšega gospodarja.

Čisto drugačna pa je usoda majhnih deklic, posebno onih iz Bugande; njihov položaj zasluži naše sočutje. Ne da bi bile sužnje v pravem pomenu besede, vendar so popolnoma oropane svoje prostosti, in se razpolaga z njihovo osebo na tak način, da je njihov položaj bolj podoben onemu pravih suženj. Ne naleti se redkokrat na deklice, ki se prodajo (lahko bi se tudi reklo zaročijo), še predno znajo iti in govoriti ali predno pridejo k pameti. Dokler doraščajo v očetovi hiši, plačuje prihodnji zet ali njegov oče svoto za dotično osebo, ki obstoji ali v denarju, ali v blagu, v soli, kozah itd. Če kakemu Mongoru* ni mogoče, da bi poravnal zapadle davke,

* Mungoro se imenuje neko pleme.

tedaj mu je na razpolago priprosto sredstvo, da se iznebi opravljanja javnih del. On proda svojo hčerko tistemu, ki mu da za njo potrebni denar, da poplača davke.

Se-li Mungoro s kom pravda in mu k temu manjkajo potrebna denarna sredstva, tedaj je zopet njegov ubog otrok žrtev. Potrebni denar se dobi na ta način, da se izroči majhna deklica v plačilo. Nežni oče se veseli, da je postal mesto dolžnika upnik in njegovi prijatelji mu častitajo k dobri kupčiji.

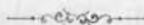
Če je zahtevala v kaki rodbini smrt svojo žrtev, tedaj se zatečejo h kakemu slavnemu čarovniku, ki pa obljubi samo tedaj pomoč, če se mu obljubi deklica kot plačilo.

Moji sobratje, ki sedaj delujejo v Bugandi, bi vam lahko še o marsičem pripovedovali in potrdili, da teh par zgledov, ki sem jih tukaj navedel, se ne dogodi samo pogosto, ampak skoraj vsak dan. Ko sem spremljal zadnje leto našega visokočastitega škofa na njegovem oglednem potovanju (od listopada 1906 do sušca 1907) in smo obiskali postaje na zahodu in severu, smo pogosto slišali jednake pritožbe. Gori omenjeno stanje in neprilike so največja ovira za spreobrnjenje otrok, mladih deklic in žen. Kajti ni mogoče, da bi te uboge stvari, s katerimi se ravna tako samooblastno, smatrali za proste, in če se tudi ne kupčuje z njimi kakor z ubogo živino, tedaj se jih vendar, če tudi na drugi način, proda v pravem pomenu besede. Pero se mi skoraj ustavlja, kaj takega pripovedovati, o dejstvu, da so tam taka pomilovanja vredna bitja, ki se jih proda še pred rojstvom. Zgoraj popisani način, kako se z njimi postopa, se nikakor ne more imeti za zaroko. Od moje strani ga smatram samo za prodajo, ker pri tem nima uboga deklica nobene besede in se ne vpraša za njeno voljo in okus. Tudi z naravnega stališča bi gotovo nikdar ne smeo biti očetu dovoljeno, na tak način razpolagati z otrokom.

Po vsem tem, kar sem povedal, pač ni potrebno povdarjati, kako težko, skoraj nemogoče je za ta uboga bitja, sprejeti krščanstvo in to tem bolj, ker se jih proda večinoma poganom, ki svoje lastnine ne dajo iz rok. Še manj je pričakovati ali zahtevati od moža, kakor smo ga zgoraj popisali, da bi povrnil prihodnjemu zetu, kar mu je dozdaj plačal, ker je že vse porabil in je prejemnik mogoče ubožnejši ko je bil prej. Tukaj lahko samo misijonar pride na pomoč siromakom, da plača za nje potrebno odkupnino.

Kolikokrat sem si želel, kakor marsikateri mojih sobratov, da bi bil obdarovan s posvetnim imetjem, katerega bi porabljal za dela usmiljenja. »Kdor daje ubogim, posoja Bogu«.

Pa imamo še druge težave. Če se po okolščinah lahko plača odkupnina za uboge deklice in žene, tedaj se pogosto zgodi, da lastni oče neče več sprejeti svojega otroka, ker se boji, da ga bo bivši ali prihodnji zet tožil radi goljufije, ga zastrupil ali začaral. Kaj se toraj naj zgodi z nesrečno žrtvo? Vzdrževati se jo mora čisto na stroške misijona in tudi vzgojevati in se jo mora oddati v skrb kaki krščanski družini, ki se jo seveda mora za to popolnoma odškodovati, ker mlada deklica ostane tam, dokler si po ženitvi ne zgradi lastnega doma. — Takšni so torej odkupi, za katere je še priložnost, da se jih izvršuje v vikarijatu Nijanža, posebno pa v deželi Bugaro, ki spada k Nijanži.

Nova cerkva na Zlati obali.

Komaj pred enim letom smo objavili v »Odmevu« nujno prošnjo apostolskega vikarja Zlate obali, škofa Hummel, da bi ga podpirali s prispevki za zidanje cerkev. Hvala Bogu so se tej prošnji odzvali naši blagi dobrotniki v tako obilnem številu, da je mogel mladi vladika v svoje veliko veselje slovesno blagosloviti že eno novo zidano cerkvico. Zanimivo poročilo na našo gospo glavno voditeljico doslovno ponovimo.

Cape Coast Castle 25. svečana 1908.

Ravnokar sem se vrnil iz svojega misijonskega potovanja, kjer me je doletela nesreča, da sem blagoslovil božjemu Srcu Jezusovemu lepo, malo cerkev v Adjuah, za katero ste Vi in Vaši zvesti prijatelji, ki podpirajo Vaše blago delo, toliko prispevali. — Spodbudni obred je privabil veliko množico radovednežev; poljedelci so zapustili polja, ribiči svoje mreže.

Že zgodaj zjutraj so doneli v daljavo mogočni glasovi velikega zvona, ki so ga podarili naši radodarni prijatelji v katoliški Švici, in vabili prebivalce na bregih in v dolinah k nogam božjega Učenika. Venite adoremus! (»Pridite, molimo!«) jim je ponavljal odmev; pridite in počastite njega, ki se poniža prebivati med vami! Dolgo pred začetkom je že poln prostor pred cerkvo in vse ceste, ki vodijo tje, sploh vsi poti, kjer čaka nestrpnno množica. Mestni poglavar in njegovi svetovalci stojijo na moštovžu. Prišel je tudi kralj pokrajine na čelu naše male krščanske občine sv. Ivana v Appuavah; obdajajo ga velikaši dežele. Udje rožniveenske bratovščine so šli v procesiji škofu nasproti in sprevid se počasi premika po glavni cesti kraja proti cerkvi.

Veselo presenečenje se je polastilo naših vrlih katoličanov, ko so videli prvokrat svojega škofa oblečenega v sveta oblačila. Protestanti in pagani niso mogli prikriti svojega začudenja, tako, da so se morali Švicarji — bila sta dva ali trije — veliko truditi, da so vzdržali mir. Običajni obredi so se zvršili spoštljivo in zbrano. Vsakokrat, ko so se odprla vernikom vrata, so se morali Švicarji umakniti in iz ust vseh so se slišali klici strmenja in občudovanja. Kako bi pa moglo tudi drugače biti, saj je cerkva prav lično zidana, oltar, izdelan iz domačega lesa, bogato okrašen, obhajilna miza, prižnica, oder v soglasju z ostalo premično opravo. Polagoma se je poleglo razburjenje; melodični zvoki harmonija, ki ga je prepustil velikodušno neki prijatelj za to svečanost, so se menjavali z zborom pevcev, — velika maša se je pričela.

Marsikateremu vrlemu novokrščencu so se med sveto mašo porosile solze veselja. Tekom dveh let so jako veliko darovali, da so mogli dokončati to delo. Zidarji in tesarji so se zadovoljili z pičlo dnevno plačo (38 v.), ki se jim je izplačevala iz župne blagajne in vsi udje krščanske občine so menjaje se, stregli pri delu. Danes so cilj dosegli. Zveličar je stopil doli na oltar, katerega so mu postavili; presveto Srce Jezusovo vlada s tega prestola in blagoslavlja vse. Deo gratias! Srčno so se zahvaljevali Bogu, ki jih je podpiral, jim dajal moči in poguma, da so začeli in dokončali, po čemer so srčno hrepneli.

Kaj je cerkev? Kraj, ki si ga je Bog izvolil, da poslušá prošnje svojih podložnikov, in kjer sprejema svoje otroke. Razlaganje te misli je globoko uplivalo na ta sprejemljiva srca in v bodoče bodo vsi prinašali svoje veselje in trpljenje pred oltar, pred vzhodje božjega Srca Jezusovega. Predno se je končal vzpodbudni obred, smo opravili še nekatere molitve k presvetemu Srcu Jezusovemu za vse, ki so kaj pripomogli, da se je cerkev postavila in okrasila. Verjemite mi, gospa grofinja, veliki del je bil namenjen Vašemu blagemu delu in Vaši častiti osebi. Tudi zvečer med blagoslovom so se vzdigovala vroče molitve k evharističnemu kralju za vse, ki so pomagali postaviti njegov prestol v Adjuah. Naša sveta vera je v tem kraju veliko pridobila. Dobra volja vernikov v Adjuvah bo našla odmev v poganskih vaseh. Okoli in okoli bodo nastali zvoniki in z njimi se bo udomačila božja beseda. Dajte mi cerkve in obljubim Vam duše!

Nekoliko dni po tem prazniku, po 50 letnici, ko se je prvič prikazala N. I. Gospa v Lurdu, me je peljal eden naših

katehistov v kraj, po imenu Atchiwirebanda, kamor še ni prišel nikoli katoliški duhovnik. Zato sem se zelo začudil, ko sem tam našel čez 60 katehumenov, ki so peli naše pesmi in opravljali naše molitve. Spremljali so me od brega reke v procesiji v poglavarjevo hišo, ki je obenem kapelica verske občine, ki bo počasi nastala. V vasi so na enem bregu že odmerili veliki čveterokotni prostor za pravo kapelico. Ljubi Bog gotovo ne more pustiti toliko dobre volje teh mladih katehumenov nepoplačane. Vidi se, da so nam vsi prebivalci v vasi zelo naklonjeni in nadejamo se lahko, da nam bo pomagala N. I. G. v Lurdu kmalu pridobiti tudi ta kraj za našo sveto vero, ker si hoče izbrati tukaj prostor, ki bi ji bil posvečen.

Tako priporočam to novo ustanovljeno cerkev v čast naše ljube Gospe v Lurdu blagohotnosti Vaših mnogih prijateljev in bralcev »Odmeva«, katerim se zahvaljujem iz globine svojega srca za naklonjenost, ki so jo vedno skazovali mojemu velikemu in ubogemu misijonskemu delu in katere blagoslavljam iz dna svoje duše.

Misijon pri Marjinem drevesu Matarieh-skem.

Sestre N. Lj. Gospe Apostolov so nam pisale dne 13. novembra 1907 iz Matarieh-a v Egiptu, kjer so se pred kratkim nastanile, naslednje pismo. Prav toplo priporočamo svojim čitateljem njihov majhni, Detetu Jezusu posvečeni misijon.

V trenutku brezmejne srčne tesnobe mi pride po božji previdnosti v roke star izvod Vašega cenjenega lista »Odmev iz Afrike«, novembrova številka leta 1905. Listala sem po njem in našla na strani 165. podobico: Sfinga in piramide. Žarek upanja je znova prešinil mojo dušo in jo na novo poživil: ali nismo tudi me v Afriki? Ali nismo sredi med dušami, ki še ječe pokopane v temi in v smrtni senci? Ali nas ne obdaja sto in sto ubogih zamorcev, ki so jih trgovci s sužnji odvedli v Egipt, kjer živijo zdaj pod ponižujočim jarmom Mohamedovim? Ali ne priča vas Démerdache, kjer prebivajo skoro sami zamorci, dasiravno leži na črti od Kaira proti Matarieh-u, ali ne priča ta vas, da je mogoče biti celo v Egiptu »apostol črncev?« In zato se drznem, gospa grofica, prijeti za pero in se s ponižno prošnjo obrniti na Vašo kakor tudi Vaše pobožne družbe velikousmiljenost.

Štiri mesece sem nas biva v Matarich-u (stari Heliopoli) šest sester, ki nam je naročeno, da ustanovimo misijon, osnujemo šole in se ločimo tudi drugih podjetij, kolikor se pač da, s čimur naj bi zabranile, da ne pade ta krasni kraj v roke protestantom, ki skušajo, kakor znano, zasesti ves Egipt.

Najele smo si eno hišico za stanovanje, drugo za šolo. Pač ni treba omenjati, da je na obali kairski najemninā zelo visoka, posebno v Matarich-u, ker veje tu jako zdrav zrak.

Bog sam in naše ljube sestre vedo, s kakimi žrtvami vsake vrste smo mogle zbrati krog sebe 35—40 malih učenk, ker je neka protestantska učiteljica že pred nami zavzela mesto. Ker se je pri tej osebi šlo samo za izpreobračanje smo mnogo molile in se mnogo trudile in — z božjo pomočjo je bila prisiljena oditi; odstopila nam je celo premičnino svoje šole.

Mnogo pomeni, če čutiš, da si gospodar položaja, pa treba je tudi skrbeti, da se na tem mestu obdržiš, to je uganka. Naši predstojniki hočejo, da zidamo hišo, ki bi nujala dovolj prostora za občino in za šolo, ker moramo porabiti vse svoje dohodke, kolikor nam jih donaša naše delo, in to je vse — v to, da plačamo najemnino. Zidati hišo in šole ni mala stvar, posebno če še človek niti prvega vinarja nima. Ko bi se vsaj kdo našel, ki bi nam posodil denar! To pa je nemogoče, razun če se zavežeš, da plačaš 9 ali 10 odstotkov in še poleg tega privoliš v pogoje, ki se ne dajo sprejeti. Egipt je v finančni krizi; povrh se je vse podražilo, prav vse; celo dnina se je zelo povišala, kljub pomanjkanja denarja, ki tlači posameznike.

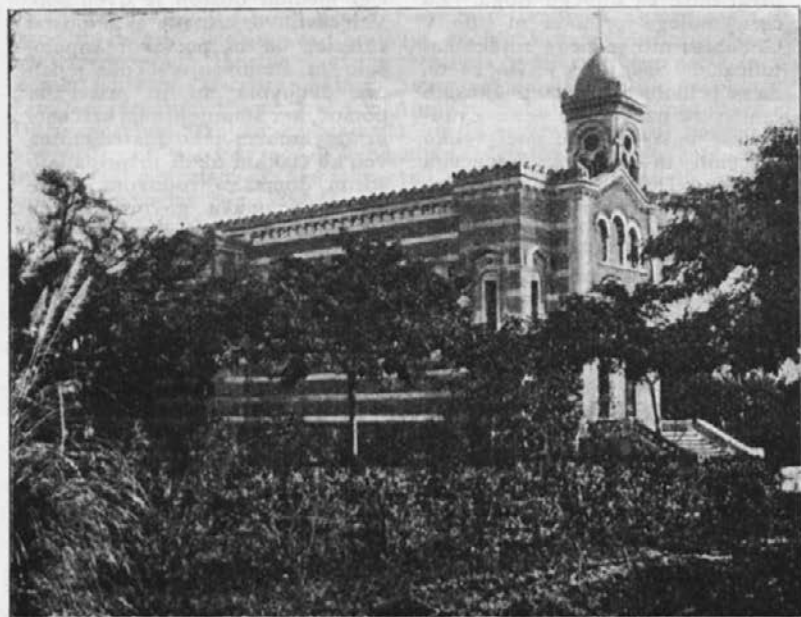
Kljub tem velikim in očitnim zaprekam je sveta kongregacija propagande odobrila to ustanovitev, kar je za nas najjasnejši izraz božje volje.

Naš materni zavod nam je oskrbel majhno zemljišče, komaj dve minuti oddaljeno od slavnega drevesnega vrta in drevesa preblazene Device. Ali ne prinaša že to mnogo radosti in tolažbe, če človek pomisli, da je sam naš Odrešenik s svojimi telesnimi očmi videl ta mali košček Svojega stvarstva, da so stopale po njem Njegove svete noge, da je morebiti močil ta tla s svojimi solzami, — morebiti je sklenil obdariti ta kraj s posebnim blagoslovom, ker si ga je pridržal záse. Tako je tudi našo novo naselbino veleč. o. prefekt Nilovega delta že v naprej posvetil »Detetu Jezusu«.

Odkar smo prišle sem, se neprestano bavimo z načrtom, čigar izvršitev nam je izročena. Načrti, dovoljenje, stavbenik, delavci, vse je pripravljeno, celo potrebna voda; kar ni malenkost, ker tu smo na meji puščave.

Varstvo in vodstvo tega dela smo izročile sv. Jožefu, kot glavi svete Družine. Ali ni zanj primerno, da vodi gradnjo hiše za Dete Jezusa v Matariech-u? 1. marca pride misijonar, da blagoslovi zemljišče in upam, da potem z božjo pomočjo lahko začnemo z izkopavanjem.

Pridite in obiščite enkrat z nami kočice matarieh-ske! Pojdimo malo naprej v puščavo k tisočerm šotorom, ki so ondi postavljeni v pesku, — poglejte, ali ni tu prilika in potreba, da se stori mnogo, mnogo dobrega, da se olajša revščina, da se pomaga bolnikom, slepcem, gobavim, zlasti

Kapela sv. družine v Matariech-u.

pa, da se rešijo duše, otroške dušice, ki samo še čakajo na žarek milosti, da pohite v nebesa! Naš Odrešenik teh ubozih ljudi ni preziral; sam je prišel, da jih poišče. Ali se pač da misliti, da je bival v njih sredi in jim ni storil nič dobrega? Njegove uboge misijonarke pa ne želijo nič drugega, nego nadaljevati njegovo delo. Velikodušna srca, ki častite sveto Družino in ki vam je kaj na izveličanju duš, pomagajte nam! Sveti Jožef vas bo posebno blagoslovil in me bomo neprestano za vas molile.

Sr. Jacques,
iz družbe N. Lj. Gospe apostolov.

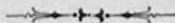

Kratka misijonska poročila.

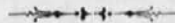
O. Krein, O. M. J., piše iz Gobabisa (nemške južnozahodne Afrike) velikega srpana 1908: »Ta novi misijon leži približno 600 km od obrežja in nad 200 km od zadnje železniske postaje. Pred enim letom so me poslali na ta oddaljeni kraj, da bi tam pridobival duše za ljubega Boga. Za časa mojega prihoda ni bilo v Gobabisu niti jednega rojaka katoličana. Sedaj se je šlo za to, da se pridobi okoli 400 paganskih črncev za našo sveto vero. Evangeljski misijon je že imel veliko krščenih in jednega domačega učitelja. Delali so nam mnogo preglavice in šele sčasoma se nam je posrečilo pri nekaterih poganih, jim izbiti predsodke zoper nas. Po pretoku nekaterih mesecev se jih je moglo okoli sto sprejeti kot katehume; v dveh

šolah je prisostovalo pouku skoraj vsak dan približno 70 učencev in učenk. Kratko pred Božičem je bilo krščenih nad 30 majhnih otrok in nekaj bolnikov, ki so se nahajali v smrtni nevarnosti; število krščenih znaša 140; 7 zakonskih parov je bilo cerkveno poročenih. Cel misijon obstoji iz dveh sob. Velečastiti o. prefekt je že poslal zidarje, da bi postavili kapelo, šolo in stanovanje. Tudi jeden oče duhovnik mi je prišel na pomoč, ker stanujejo naši krščenci in katehumeni jako raztreseni na več ko 100 km okoli in pripadajo štirim domačim rodovom in se mora pri pouku govoriti v treh različnih jezikih. Ako je ljubi Bog do zdaj pomagal, nam bo pomagal tudi v prihodnje, posebno po dobrih prijateljih misijona.

Nj. svetost papež Pij X. in naša ljuba Gospa dobrega sveta.

V znamenje pobožnosti do Matere božje dobrega sveta, ki se po pravici imenuje Mati papežev, je dovolil Pij X. na prošnjo generalnega prokuratorja avguštincev odpustek 300 dni vsem, ki obišejo podobo Naše ljube Gospe dobrega sveta v kaki cerkvi ali javni ali vsaj poljavni kapeli, in popolni odpustek na praznik Matere božje dobrega sveta vsem onim, ki prejmejo vredno sv. zakramente in molijo na namen sv. očeta.

Iz dnevnika glavne voditeljice družbe sv. Petra Klaverja.

Rim, 19. novembra. Obisk neke, za katoliško družbeno življenje jako zaslužne gospe na Dunaju. Ona čaka na vsprejem, da bi sv. Očetu v imenu raznih dunajskih društev čestitala. Toda ravno danes ne vsprejema sv. Oče nobenih obiskov, ker mu je to nujno nasvetoval njegov zdravnik. To se pač pravi: »Smolo imeti.«

24. novembra. Torek. Sv. Oče je že spet toliko okrevljal, da je zamogel včeraj izpostaviti paramente, ki so došli iz vseh delov sveta kot darilo jubilarantu. Ni mogoče peresu popisati, kako lepa in bogata je ta razstava, ki je v prostranih galerijah v Carte géographique in v stranskih dvoranah. Sv. Oče je sam baje bil popolnoma očaran od krasnega prizora, ki se je odprl njegovim očem. »Poprejšnje razstave (nemška in avstrijska) so bile že zelo lepe, toda ta prekosi vse moje pričakovanje,« je opomnil sv. Oče. Omenim naj od teh mnogoštevilnih dragocenih darov le nekatere. Škofije Sv. Pölten in Trident ste poslale mnogo lepih paramentov, angleške gosposodične iz Sv. Pölten so poslale prenosni oltar za misijone, mašna oblačila, pluviale, štole, cerkveno perilo; ravno tako tudi škofije Trst in Gorica; družba vednega čiščenja v Lvovu prenosni altar za misijone in več paramentov. Ravno takšna darila so poslale zgoraj omenjene družbe v Krakovu, v Varšavi in v Trnovem. Dobro zastopane so Belgija, Holandska, Francija, škofije Metz, Strasburg, Monakovo-Freising. Družba vednega čiščenja v Monakovem se je izkazala s krasno monštranco in z ravno takšnim križem, ki je okinčan z najdražjimi kamni. Irska in Anglija sta tudi bogato zastopani. Da je posebno Italija vse žrtvovala, da bi razstavo kolikor mogoče obogatila, ni treba še posebej omenjati. Družbe vednega čiščenja in ženski samostani so kar tekmovali med seboj. Zdaj sledi Amerika, ki zavzema sama zase jedno celo dvorano, ki meji na galerijo geografičnih kart. Avstralija, Mongolija, kitajsko cesarstvo tudi ne manjkajo. Sklenemo pa z Afriko, ki ni mogla in tudi ni hotela zastopati pri tej svetovni razstavi; iz Aleksandrije, iz Egipta in iz predgorja »Dobre nade« so prišli mnogoštevilni paramenti kot darilo. Tiho sicer, pa vendar pretresljivo govori vsa ta krasna mašna oprava in vsi ti pripomočki k bogočastju, ki so tako lepo harmonično zloženi in čegar divna lepota jemlje gledalcem pogled: »Vsi narodi hvalite Gospoda!« In kaj drugega govorijo ti darovi starčku jubilarantu, Piju X., kakor: »Sv. Oče, mi ti hočemo pomagati, vse prenoviti v Kristusu.

27. novembra. Novoizvoljeni generalni superior oblatov Marije Brezmadežne, Msgr. Donteville, bivši škof v Neuwestmünstru v angleški Kolumbiji nas počasti s svojim obiskom. Spremlja ga o. Porte O. M. J., katerega silijo misijonske zadeve, da še mora vedno ostati v Rimu.

30. novembra. Pondeljek. Včeraj se je s slovesnim »Te Deum« zaključila v Šentpetru vrsta slovesnosti in prireditev povodom 50 letnega mašniškega jubileja sv. Očeta.

Danes je bila v Vatikanu prva adventna pridiga. Pridiguj^o še vedno P. Pacifico da Seggiano, ki je bil v tem času izvoljen za generala kapucinov. Sv. Oče se pridige ni mogel udeležiti, ker ga je zadržala lahka bolehnost. Sprejemi se ne vršijo.

1. decembra. Torek. General kapucinov nam je poslal to poletje jako ljubeznivo pismo kot odgovor za čestitke k njegovemu imenovanju, za katero se mu zdaj osebno zahvaljujemo in mu izrazimo svojo udanost in naklonjenost za misijone njegovega reda v Afriki. O. general nas je sprejel zelo ljubeznivo. Postave je srednjevelike, krepek mož v najlepših letih z jasnimi in zelo častitljivim izrazom v obrazu. Videlo se mu je, da se je že precej dobro počutil o našem delovanju iz poročil škofa Jaronssene in o. Bernarda (poslanca Menelikovega k sv. Očetu) in nas je vzpodbujal, da naj pridno nadaljujemo to prepotrebno delo v prid misijonom.

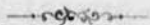
2. decembra. Sreda. Vsa avstrijsko-ogrška naselbina se je udeležila danes v narodni cerkvi »Anima« slovesne službe božje za našega cesarja. Škof Döbling, O. Fr. Min. je opravil sv. mašo.

3. decembra. Četrtek. Iz Linca nam je prinesel telegram prežalostno, pa ne nepričakovano novico, da je umrl ondodni škof Doppelbauer. Neizmerna izguba za to škofijo, velika pa tudi za našo družbo, katero je povsod podpiral, kjer je le mogel, in odobril, da se je vpeljala v njegovi škofiji. Škof Doppelbauer, če se sme pisateljica teh vrstic tako izraziti, je bil »naš prijatelj koj v začetku«. Družba še se je komaj pripravljala, moja želja, delovati za razširjenje vere v Afriki, je še iskala oblike, kako bi delovala, in že je našla velika duša škofova besedi, ki so dale moč in pogum v težavah ob začetku. »Prav tako, le tako vedno bodite krt ljubega Boga« mi je rekel pred leti plemeniti škof. Kako me je razveselila primera: krt ljubega Boga! Da, to je bil tedaj prav značilen izraz za moje tedanje stanje in trudapolno krtovo delovanje. Od takrat sem si izprosila večkrat od škofa Doppelbauerja blagoslova in vzpodbudne besede, če sem ravno potovala skozi Linc.

Približno pred poldrugim letom mi je skazal škof Doppelbauer veliko čast, ker je prisostvoval enemu predavanju v maškaradni dvorani v Lincu, potem nagovoril vse pričujoče s krasnimi, vznešenimi besedami in jim toplo priporočal društvo, posebno pa njegov verski zavod. — Zadnjič sem videla škofa Doppelbauerja letos v spomladí tukaj v Rimu v naši govorilnici »Marija od sveta«. Ni brez vzroka ravno takrat hotel skazati ta visoki cerkveni dostojanstvenik tega novega dokaza svojo naklonjenost. — Bog mu povrni tisočkrat vse, kar je on storil za Njegovo cerkev in tudi za njegovo zadnjo služabnico, sv. Peter Klaver-društvo! Pri tej priliki priporočam zopet prav toplo njegovo dušo vsem našim udom v molitev.

7. grudnia. Ponedeljek. V »Anima« je bila danes dopoldne ob 9^{1/2} uri slovesna črna sv. maša za škofa Doppelbauerja, ki je bil 2 leti (1887—89) rektor »Anime«.

11. grudna. Petek. Sv. oče je zopet toliko okreval, da je lahko sprejemal včeraj obiske. Nedavno je v Rimu začela zima. Toplomer kaže skoraj vsako jutro 0°. Predvčeraj je bilo dozdej še najbolj mrzlo: 1·1° mraza ob 7. uri zjutraj. Ako pa gleda človek le skozi okno, ko sije poldansko solnce na rimske vrtove, kjer rastejo oranže in mandarin-drevesa, na katerih dobiva sadje vedno bolj zlato-rmenno barvo, potem pač ne ve nič o zimi in mrazu in mislil bi, da je v krasnem mesecu maju. Sicer pa mu odvzame le en korak v prosto naravo in kakor led mrzel piš od Sabinskih gorá takoj to prevaro. Koliko pač morajo trpeti vsled »zime na jugu« ubogi reveži brez strehe, ki jih je mnogo več v Rimu, odkar vlada Nathan! To ve le tisti, ki je opazoval bedo in revščino od blizu. Potem pa še hoče ta Nathan oropati bodoče poslance vere, ki edina daje moč voljno prenašati težave tega sveta o upanju na boljšo večnost!

Ponatis člankov iz „Odmeva iz Afrike“ ni dovoljen, ponatis misijonskih pism in poročil le z natančnim podatkom virov.

Izdaja Klaverjeva družba v Solnogradu. — Odgovoren uredn.: A. Slamič.
Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.